

MYNTFYND FRÅN
HALLAND

Ulrika Bornestaf

Kungl. Myntkabinettet

Stockholm 2003

Referenser

TRYCKTA OCH OTRYCKTA

A

Abild Husförhörslängd 1816-20. Landsarkivet i Lund.

Ahlberg, G. & Lindälv, E. 1925. Halland. *Hembygdsböckerna: Läseböcker för skola och hem*. Uppsala 1925.

Ahlberg, L. 1994. Det tidiga Nordhallanden historisk återblick, *Vår bygd* 1994, 23-42.

AiS. Ny följd 1991. Stockholm 1991.

Ale 1965 a. Karmeliterklostret i Varberg, *Ale* 1965:3, 40-41.

Ale 1965 b. S:t Hans Kapell, *Ale* 1965:3, 38.

Ale 1965 c. Stadsarkeologi i Halmstad, *Ale* 1965:3, 38-39.

Alstertun, R. 2002. Sällsynt gäst i svenska myntfynd eller vem var Alexander III av Skottland, *Svensk Numismatisk Tidskrift* 2002:1, 4-6.

Ambatsis, J. 1986. Skatternas skatt, *Svensk Numismatisk Tidskrift* 1986:2, 24-28.

Andersson, A. 1977. Senmedeltida valv och kalkmålningar i Eldsberga kyrka, *Halland* 1977, 14-21.

Andersson, C. M. 1975. Knäreds tre kyrkor, *Halland*, 1975, 62-94.

– 1985. Slättåkra kyrka, *Halland* 1985, 4-38.

Andersson, J. 1970. Offerkällor. *Hembygdsboken över Torup-Kinnared-Drängsered* 1970, 93-96.

Andersson, K. 1992. *Mynten utanför skatterna – på det medeltida Danmarks territorium år 700-1100*. C-uppsats vid Arkeologiska institutionen, Lunds universitet 1992.

Andersson, V. 1962. *Laholms socken*. Bygden som blev vår arvedel. Laholm 1962.

Appelgren, T. G. 1933. *Gustav Vasas mynt*. Stockholm 1933.

Arbman, H. 1954. Hallands forntid, *Hallands historia. Från äldsta tid till freden i Brömsebro 1645* del I, 1-210. Halmstad 1954.

Arill, D. 1924. *Tro, sed och sägen: Fornminnen*. Västsvenska folkminnesföreningen. Göteborg 1924.

Artelius, T. 1990. Gravfältet vid Sannagård, *Hallandsbygd* 1989-90, 9-26.

– 2000. Bortglömda föreställningar. Begravningsritual och begravningsplats i Hallands yngre järnålder. *Riksantikvarieämbetet arkeologiska undersökningar skrifter* 36. Gotarc. Series B

Gothenburg Archaeological Thesis 15. Göteborg 2000.

Artelius, T. & Arcini, C. 1996. Sannagård- bosättningsområde och gravplats i halländsk brons- och järnålder. *Arkeologiska resultat UV Väst Rapport* 1996:23.

Arvidsson, E. 1981. Ett skattgrävningsförsök 1648, *Sjätte Hembygdsboken över Torup-Kinnared-Drängsered* 1981, 23-25.

Augustsson, J-E. 1978. En 1200-talsborg vid Nisan, *Halland* 1978, 56-65.

– 1980. Halmstad *Medeltidsstaden* 20. RAÄ och SHMM Rapportserie. Stockholm 1980.

Augustsson, K. 1979. Folkvandringstida guldrakteater, *Halland* 1979, 68-71.

B

Balling, J. 1966. De romerska møntfund fra Skåne, Halland och Blekinge, *Nordisk Numismatisk Årsskrift* 1966, 5-83.

Bengtsson, L. 1988. *Grottor i Hallands län*. Information från Länsstyrelsen i Hallands Län Meddelande Nr 1988:5.

Bennett, R. & Forsström, M. 1980. Kyrkorna i Varberg. *Sveriges kyrkor* 181. Uppsala 1980.

Berghaus, P. 1971. Phänomene der deutschen Münzgeschichte des 14./15. Jahrhunderts im Ostseegebiet, *Visby-symposiet för historiska vetenskaper 1971*, 81-115. Acta Visbyensia IV.

Bergstrand, C-M. 1964. *Gammalt från Nordhal-land: folkminnen från Fjäre och Viske härader*. Göteborg 1964.

Bexell, S. P. 1817-19. *Hallands historia och beskrivning*. Del I-III. Göteborg 1817-19.

Bjuggner, L. 1978. Undersökningarna i kvarteret Hertig Knut, *Halland* 1978, 34-41.

– 1980. Rådhusgrävningen, *Halland* 1979, 11-29.

Boken om Askome 1957. Utgiven av studiecirkeln Hemsöcken, Askome. Vessigebo 1957.

Bolin, S. 1926. *Fynden av romerska mynt i det fria Germanien*. Lund 1926.

Bornestaf, U. 1994. *Danska borgarkrigsmynt 1241-1377. En kronologisk och korologisk studie*. C-uppsats vid Arkeologiska institutionen, Numismatiska forskningsgruppen, Stockholms universitet 1994.

Breared Husförhörslängd 1856-62. Landsarkivet i Lund.

Broberg, B. 1980. Kungsbacka-Gåsekil. *Medeltidsstaden* 25. RAÄ och SHMM Rapportserie. Stockholm 1980 (i. e. 1981).

– 1982. Varberg. *Medeltidsstaden* 31. RAÄ och SHMM Rapportserie. Stockholm 1982.

Börjesson, A. 1985. Hanhals kyrka, *Vår bygd* 1985, 5-35.

C

Callmer, J. och Lundqvist, L 1994, Slöingeprojektet 1993, *Fornvännen* 1994, 257-63.

Callmer, J., Lundqvist, L. & Rosengren, E. 1993. En fyndplats med guldgubbar, *Fornvännen* 1993:2, 65-70.

Carlie, L. 1999. Bebyggelsens mångfald – En studie av södra Hallands järnåldersgårdar baserad på arkeologiska och historiska källor. *Acta Archaeologica Lundensia series in 8 No 29, Hallands Länsmuseers Skriftserie No 10*. Lund 1999.

Carlsson, K. 1985. In Villa Getakir, *Populär Arkeologi* 1985:2, 11-13.

– 1992. Bebyggelsen tätnar och växer – staden fullt utbyggd, en storhetstid, Varberg staden som blev kungsgård, 43-56. *Skrifter utgivna av Stiftelsen Hallands läns museer*, Halmstad och Varberg 5.

– 1993. Varbergs medeltid, Varberg. *En kommuns historia*, 51-64. Varberg 1993.

Carlsson, S. 1997. *Medeltida baltiska mynt i svenska fynd. Utbredning och frekvens*. B-uppsats vid Arkeologiska institutionen, Numismatiska forskningsgruppen, Stockholms universitet 1997.

CNS – *Corpus nummorum Saeculorum IX-XI qui in Suecia reperti sunt*. 3, 4, Skåne, Maglarp-Ystad. Ed. Brita Malmer och Lars O. Lagerqvist. Kungl. Vitterhets Historie och Antikvitets Akademien. Stockholm 1987.

Cöster, F. B. 1853. *Myosotis. Bilder, Intryck och Minnen ur Naturen, Lifvet och Dikten*. Stockholm 1853.

D

Dagsås Husförhörlängd 1941. Landsarkivet i Lund.

E

Ejwerts, A. 1970. Södra Hallands hembygdsförening *Halland* 1970, 145-46.

Ekre, R. 1989. Myntherre efterlyses, *Populär Arkeologi* 1989:2, 4-8.

Elsen, J. och Ghysens, J. 1981. Le trésor d'Abild en Suède (XIIIe siècle), *Cercle d'études numismatiques Bulletin* 18 (1981), 62-70.

Engström, G. 1996. *Guldgubbar och guldgummor*. D-uppsats vid Arkeologiska institutionen, Stockholms universitet 1996.

Enslöv Husförhörlängd 1862-69. Landsarkivet i Lund.

Erlén, N. P. 1880. *Halländska folksagor, samlade och utgivna i versform*. Halmstad 1880.

Ewald, V. 1930. Funnen denarskatt i Hasslöv, *Vår bygd* 1930, 17-21.

F

Fagered Husförhörlängd 1890. Landsarkivet i Lund.

Falkenberg Husförhörlängd 1868-79. Landsarkivet i Lund.

Flensburg, P. *Numismatisk leksikon*. Dansk Numismatisk Forening. Köpenhamn 1996.

Forssander, J. E. 1938.

Det forntida Halland, *Halland: en bok om hembygden*, 71-106. Hallands Nation i Lund 1938.

Forsström, M. & Sundnér, B. 1973. Karmeliterklostret i Ny Varberg, *Varbergs museums årsbok* 1973, 96-123.

Fv 1967. Aktuellt – Från byggnadsminnesavdelningens område, *Fornvännen* 1967, 220-24.

Förlanda Husförhörlängd 1850-61, 1861-75. Landsarkivet i Lund.

G

Getinge Husförhörlängd 1866-72. Landsarkivet i Lund.

Golabiewski, M. 1983. Studier av 1300-tals brakteater i ett depåfynd från Närke, *Numismatiska Meddelanden XXXIV*, 105-22. Stockholm 1983.

Golabiewski Lannby, M. 1994 a. Fredrik Barbarossa i Varla by, Halland, *Svensk Numismatisk Tidskrift* 1994:3, 58-59.

– 1994 b. Fredrik Barbarossa (-mynt) dök upp ur jorden i Varla, *Populär Arkeologi* 95:2, 18.

– 2000. *Pengar i folkmun och mynt i seder, bruk och poesi*. Stockholm 2000.

Grimetons hembygdsförening 1988. *Det gamla Grimeton*. Rolfstorp 1988.

Grimeton Husförhörlängd 1855-61, 1888-97. Landsarkivet i Lund.

Grimm, E. 1905. *Münzen und Medaillen der Stadt Rostock*. Berlin 1905.

Grinder-Hansen K. 2000. *Konemagtens krise. Det danske møntvæsen 1241-1340*. Köpenhamn 2000.

Guldskatten från regalskeppet Kronan (kapitlet om Mynt och mynträkning), KMK katalog 24, Stockholm 1986.

Gustafsson, G. 1885. Falkenberg, *Kungliga Vitterhets Akademiens Månadsblad* 1885, 183-200.

H

Hallinder, P. 1968. De fasta fornlämningarna i Torups socken, *Hembygdsboken över Torup-Kinnared-Drängsered* 1968, 127-38.

Halmstad Husförhörlängd 1866-69. Landsarkivet i Lund.

Harplinge Husförhörlängd 1891-96. Landsarkivet i Lund.

Hatz, G. 1974. *Handel und Verkehr zwischen dem Deutschen Reich und Schweden in der späten Wikingerzeit. Die deutschen Münzen des 10. und 11. Jahrhunderts in Schweden*. Kungl. Vitterhets Historie och Antikvitets Akademien. Stockholm 1974.

Hauberg, P. 1885. *Danmarks myntvæsen og mynter i tidsrummet 1241-1377*. Köpenhamn 1885.

– 1891. Gullands Myntvæsen, *Aarbøger for Nordisk Oldkyndighed og Historie*, 1891, 1-72.

– 1894. Skandinaviens fun af Romersk guld- og sølvmynt før aar 550, *Aarbøger for Nordisk Oldkyndighed og historie*, 325-76. Köpenhamn 1894.

– 1900. *Myntforhold i Danmark indtil 1146*. Köpenhamn 1900.

– 1906. *Danmarks Myntvæsen i tidsrummet 1146-1241*. Köpenhamn 1906.

Hedin, H. 1961. *Ärkebiskopstriden, Birger Jarls medling och mötet i Ettarp 1257*. Halmstad 1961.

– 1965. *Enslövs kommun: socken- och kommunstyrelse i kulturhistorisk belysning*. Sennan, Enslövs kommunalnämnd 1965.

Hellgren, M. 1992. *Romerska myntfynd norr om Limes. En jämförelsestudie*. D-uppsats Arkeologiska institutionen, Göteborgs Universitet 1992.

Hemmingsson, B. 1977. Sverige eller Norge? Två omdiskuterade mynttyper från 1300-talet, *Nordisk Numismatisk Årsskrift* 1975-76, 162-81. 1977.

Hildebrand, H. 1872. Tors hammare, *Kungliga Vitterhets Akademiens Månadsblad* 1872, 49-55.

– 1885. Fynden, *Kungliga Vitterhets Månadsblad* 1885, 200-06.

– 1887. *Sveriges mynt under medeltiden*. Stockholm 1887.

Hishult Husförhörlängd 1886-99. Landsarkivet i Lund.

Hårdh, B. 1976. *Wikingerzeitliche depotfunde aus Südschweden. Acta Archaeologica Lundensia Series in 4°. N° 9*. Lund 1976.

Hägge, E. 1979. *Boken om Halmstad*. Halmstad 1979.

I

Idala Husförhörlängd 1881-94. Landsarkivet i Lund.

J

Jansson, B. 1958. *Sibbarps kyrka*. Falkenberg 1958.

– 1959. *Tvååkers kyrka*. Falkenberg 1959.

– 1968. Heliga källor i mellersta Halland, *Hallandsbygd* 1967-68, 28.

– 1973. Helsjön- en berömd kuranstalt vid Västgötagränsen, *Vår Bygd* 1973, 49-59.

– 1992. *Medeltida studier om kyrkor i Halland*. Del I. Eslöv 1992.

– 1995. *Medeltida studier om kyrkor i Halland*. Del II. Eslöv 1995.

- 1997. *Alfshögs gamla och nya kyrka*. Eslöv 1997.
- 1998. *Ränneslövs gamla och nya kyrka*. Eslöv 1998.
- 2000. *Ysby kyrka i Höks härad i Södra Halland*. Eslöv 2000.
- Jansson, L. 1962. *Hishult förr och nu*. Helsingborg 1962.
- Jansson, S. O. 1995. *Måttordbok: svenska måttstermer före metersystemet*. Stockholm 1995, 2:a upplagan.
- Jensen, J. S. 1974. *Numismatisk opslagsbog. Mønter fra vikingetid til vor tid*. Köpenhamn 1974.
- 1983. Bårarp-fundet. Et hallandskt møntfund fra Svend Grates tid, *Numismatiska Meddelanden* XXXIII, 101-24. Stockholm 1983.
- Jeppsson, A. 1988. Kvarteret Hjärtat, Halmstad, *Föreningen Gamla Halmstads Årsbok* 1988, 9-20.
- Jerlov, S. 1957. *Gustaf Adam Ehrengrenat – "Läkaren och människovännen"*. Falkenberg 1957.
- Johnson, K. 1972. Gravfältet vid Skalla i Sörby, Vessige socken, Halland, *Halland* 1972, 15-16.
- Johnsson, E. 1951. Hembygdsminnen från Okome, *Köinge och Svarträ*. Falkenberg 1951.
- Jonsson, K. 1989. Fyndet från Lysseback, *Numismatiska Meddelanden* XXXVII, 203-7. Stockholm 1989.
- 2000. Forskningsaktuellt – Myntfynd i Halland, *Verksamhetsberättelse* 1999, 2-7. Gunnar Ekströms professur i numismatik. Numismatiska Forskningsgruppen. Arkeologiska Institutionen Stockholms Universitet. Stockholm 2000.
- K**
- Kalén, J. 1927. *Halländska folkminnen: lokalsägnar och övertro från Fagered*. Halmstad 1927.
- Karlsson, T. 1961. Lyssebacksfyndet, *Krönika från Fagereds pastorat* 1961, 7-12.
- Kneip, M. 1893. Några ord om offerkulten, *Meddelanden från Hallands Museum* 1893, 33-37.
- Knutsson, I. 1986. *Veinge och Tjärby genom sekler*. Veinge Hembygdsförening 1986.
- Koronen, A. 1997. *Hur och var? En studie av lösfynd av mynt som deponerats mellan 800-1140 i Skåne, Blekinge, Halland, Bornholm och Själland*. Magisteruppsats vid Arkeologiska institutionen, Numismatiska forskningsgruppen, Stockholms Universitet 1997.
- Krogsered Husförhörslängd 1840-52. Landsarkivet i Lund.
- Krönika från Fagereds pastorat* 1972. Skrock om pengar. *Krönika från Fagereds pastorat* 1972, 81-82.
- L**
- Lagerqvist, L. O. 1970. *Svenska mynt under vikingatid och medeltid samt gotländska mynt*. Stockholm 1970.
- 1988. Recension i *Svensk Numismatisk Tidskrift* av Bertel Tingströms Plåtmyntfyndet i Halmstads hamn 1963, *Föreningen Gamla Halmstads Årsbok* 1987, 35-49, *Svensk Numismatisk Tidskrift* 1988:3, 62.
- Lagerqvist, L. O., Ghyssens, J., Elsen, J., Mayhew, N. 1983. The sterling hoard from Hemselynge, Abild parish, Halland (Sweden), *Numismatic Chronicle* vol. 143 1983, 164-76.
- Lagerqvist, L. O. & Nathorst-Böös, E. 1981. *Mynt, sedlar och medaljer. Ur numismatikens historia*. Borås 1981.
- 1997. *Vad kostade det? Priser och löner från medeltid till våra dagar*. 4. rev. uppl. Stockholm 1997.
- Laholms landsförsamlings Husförhörslängd 1843-52, 1852-60. Landsarkivet i Lund.
- Laholms stadsförsamlings Husförhörslängd 1880-95. Landsarkivet i Lund.

- Lamm J. P. 1994, Guldgubbar, *Guldets magi i saga och verklighet* 1994, 57-59.
- Larsson, E. 1987. Ett penningfynd i Abild, *Hallandsbygd* 28, 61-65.
- Larsson, S. R. 1989. Kvarteret fisken – en av gamla sta'ns äldsta delar, *Vår bygd* 1989, 23-35.
- Leimus, I. 1995. Das Münzwesen Livlands im 16. Jahrhundert (1515-1581/94). *Stockholm Studies in Numismatics 1*. Stockholm 1995.
- Liljegren, J. G. 1830. *Strödda anteckningar om Fynd i svensk jord med en dertill hörande förteckning*. Stockholm 1830.
- Lind, L. 1981. *Roman Denarii Found in Sweden 2. Catalogue*. Stockholm 1981.
- 1988. *Romerska denarer funna i Sverige*. Stockholm 1988.
- Lindahl, A. 1978. Undersökningen av kv. S:t Nicolaus nr 17, Halmstad, *Halland* 1978, 46-55.
- Lindberg Husförhörlängd 1879-94. Landsarkivet i Lund.
- Lindberger, E. 1991. Men jorden gömde skatter..., *Historiska Nyheter* nr 50, 1991, 6.
- 1992. Hedebymynt i halländskt gravfynd, *Nordisk Numismatisk Unions Medlemsblad* 1992:10, 190-91.
- Lindh, J. 1978. De arkeologiska undersökningarna i Kv. Hjärtat sommaren 1977, *Halland* 1978, 21-33.
- Lindome Husförhörlängd 1833-41. Landsarkivet i Lund.
- Lindqvist, S. 1926. Birkamynten, *Fornvännen* 1926, 307-34.
- Lindälv, E. 1920. Fjärebygdens jättegrytor, *Vår bygd* 1920, 10-14.
- 1962. Stenkammargravar i norra Halland, *Halland* 1962, 63-96.
- 1964. Depåfynd från Varbergsbygden. Offerfynd och skattgömmor i Himle och Viske härader, *Varbergs museums årsbok* 1964, 35-74.
- 1980. *Fornfynd och fornminnen i Norra Halland*. 3:e upplagan. Institutet för västsvensk kulturforskning skrifter 9. Nordhallands hembygdsförening. Kungsbacka 1980.
- Lindälv, E. och Adolfsson, I 1988. *Lindströmsgården i Älvsåker och nordhalländsk hembygd*. Nordhallands hembygdsförening Kungsbacka. Kungsbacka 1988.
- Ljung, A. 1955. *Ur Stafsinge sockens historia*. Falkenberg 1955.
- Ljungby Husförhörlängd 1850-55. Landsarkivet i Lund.
- Lundborg, L. 1964. Nya fynd från klosterområdet vid Lilla Torg i Halmstad, *Halland* 1964, 36-50.
- 1965. Sköldemärket och släkten. Appropå det Laxmandska sigillfyndet i Halmstad. Fyndomständigheterna samt en översikt av släkten Laxmand, *Halland* 1965, 75-100.
- 1966 a. Nya medeltidsfynd från Halmstad, *Föreningen Gamla Halmstads Årsbok* 1966, 5-13.
- 1966 b. Stadsgrävningsfynd i Halmstad, *Halland* 1966, 41-58.
- 1967. Ett besynnerligt halländskt myntfynd, *Ale* 1967:2, 36-37.
- 1969. Victor Ewald som arkeolog, *Halland* 1969, 19-24.
- 1975 a. Forntiden i Kvibille, *Qvibille - socken och tingstad*, 9-16. Halmstad 1975.
- 1975 b. Sankt Hans kapellruin och offerkälla i Bölarp, Veinge socken, *Halland* 1975, 28-36.
- 1979. Okända grävningsfynd från Halmstad i Stockholm, *Föreningen Gamla Halmstads Årsbok* 1979, 5-12.

– 1982. Forntiden i Söndrums och Vapnös socknar. Särtryck ur *Söndrums hembygdsförenings hembygdsskrift* 1982.

– 1984. Två skattfynd från 900-talet vid Slottsmöllan, Halmstad, *Föreningen Gamla Halmstads Årsbok 1984*, 7-12.

– 1995. Lagaholmsfynden – ett värdefullt och delvis outnyttjat forskningsmaterial, Lagaholms slottsruin, 41-42. *Länsstyrelsens meddelandeserie* 1995:5.

– 1996. Lagaholms slottsruin. Restaurering. Rapport från Stiftelsen Hallands läns museer, Landsantikvarien 1993. *Länsstyrelsens meddelandeserie* 1995:5.

– 1999. Flinta kunde ha hjälpt – om ormarna vid Pengaröst i Snöstorp, *Halland* 1999:3, 17.

Lundqvist, L. 1994. En Halländsk järnåldershövding på spåren?, *Fynd: Tidskrift för Göteborgs arkeologiska museum och Fornminnesföreningen i Göteborg* 1994:2, 35-42.

– 1996. Slöinge – en stormansgård från järnåldern, Slöinge och Borg. Stormansgårdar i öst och väst, 9-52. *RAÄ arkeologiska undersökningar skrifter* nr 18. Stockholm 1996.

Lundqvist, L. & Rosengren, E. 1992. Ett guld-gubbefynd från Slöinge, *Halland* 1992, 25-30.

Lundqvist, L., Rosengren, E. & Callmer, J. 1993. En fyndplats med guldgubbar, *Fornvännen* 1993:2, 65-70.

Lundqvist, L. & Schaller Åhrberg, E. 1998. Med kunglig utsikt. *Varla under järnålder och tidig medeltid. Arkeologiska undersökningar* 1988-93.

M

Malmer, B. 1966. Nordiska Mynt före år 1000. *Acta Archaeologica Lundensia. Papers of the Lunds universitets historiska museum Series 8:0. Nr 4.*

– 1969. Ett dansk-svenskt innovationsförlopp från 1100-talet, *Nordisk Numismatisk Unions Medlemsblad* 1969:5, 135.

– 1980. *Den senmedeltida penningen i Sverige*. Stockholm 1980.

Martling, C. H. 2001. *En svensk helgonkrönika*. Skellefteå 2001.

Mattsson, H. 1987. Gränsfejder och krigshärjningar i norra Halland under 15- och 1600-talen, *Halland* 1987, 70-81.

Montelius, O. 1869. Halländska fornsaker från Hednatiden, *Hallands Fornminnes-Förenings Årsskrift* 1869, 49-120.

– 1872. Halländska fornsaker från Hednatiden, *Hallands Fornminnes-Förenings Årsskrift* 1872, 121-205.

Montell, E. 1983. *Halländsk historia. En berättelse om Hallands forntid, dess säregna politiska historia och dess ekonomiska, sociala och kulturella utveckling intill våra dagar*. Halmstad 1983.

N

Nilsson, A. 1989. Skatten i Ljungby kyrka, *Hallandsbygd* årgång 30 1989, 42-46.

Nilsson, E. 1973. Något om fornminnena i Harplinge kommun, *En bok om Hembygden*. Del II, 362-68. Laholm 1973.

Nilsson, H. 1932. Knäreds gamla kyrka, *Sydhalländsk bygd* 1932:3, 26-35.

– 1934. S:ta Katarina kloster i Halmstad, *Vår bygd* 1934, 19-34.

Nilsson, M. 1932. Sägner från Veinge, *Sydhalländsk Bygd* 1932, 13.

Nilsson, S. A. 1968. *Halmstads historia* del I. Den danska tiden. Halmstad 1968.

O

Okome Husförhörslängd 1837-47. Landsarkivet i Lund.

Olsson, G. 1965. Aktuell arkeologi i Halmstad, *Föreningen Gamla Halmstads Årsbok* 1965, 8-21.

Olsson, T. 2000. Litet bidrag till Tölö sockens vikingatida historia, *Vår bygd* 2000, 23-42.

Osbeck, P. (1796) nytryck 1922. *Utkast til Beskrifning öfver Laholms prosteri*. Svenska bygder i äldre beskrivningar med anmärkningar och register. Halland del I. Red Jöran Sahlgren. Lund 1922.

P

Person, B-A. 1972. Verksamhetsberättelse för Varbergs Museum 1971, *Varbergs museums årsbok* 1972, 141-69.

– 1988. *Bygder kring Värö en krönika genom fem tusen år. Från stenåldersverkstad till storindustri*. Varberg 1988.

Person, E. 1935. *Svenska myntfynd från vikingatiden. Jämte en förteckning över Skånes myntskatter från vikingatiden*. Lund 1935.

– 1992. Redaktör för: *Ny Varberg – staden som blev kungsgård*. Varberg 1992.

Petersen, B. 1967. Stadsgrävningen i kvarteret Erik Dahlberg 1967, *Halland* 1967, 16-24.

– 1973. Verksamhetsberättelse för Varbergs Museum 1972, *Varbergs museums årsbok* 1973, 179-206.

– 1996. "Anläggning 8"- Visst var det rådhuskällaren? *Utskrift* 5, 101-102, Bilder av Halländsk arkeologi – en bok tillägnad Lennart Lundborg.

R

Rasmusson, N. L. 1940. En pollett med dräktbild, *RIG* 1940, 141-44.

Redin, L. 1982. Laholm. *Medeltidsstaden* 39. RAÄ och SHMM rapportserie. Stockholm 1982.

– 1983. Falkenberg. *Medeltidsstaden* 43. RAÄ och SHMM rapportserie. Stockholm 1982.

Rosén, C. 1995. Arkeologisk undersökning i och kring Karl XI:s stall, *Varbergs museums årsbok*, 51-54.

– 1997. Arkeologisk slutundersökning. Varbergs fästning, Karl XI:s stall. Arkeologisk undersökning på fornlämning 27, Varberg, Halland. *UV Väst Rapport* 1997:28.

– 1999. Föremål och social status i Halmstad ca 1550-1750. *Urbaniseringsprocesser i Sydsverige, GOTARC 26. Serie C, Arkeologiska skrifter. Institutionen för Arkeologi*, Göteborgs universitet. Göteborg 1999.

Rosengren, E. 1982. Nålmakare och husbyggare i kv. Hertig Knut. En arkeologisk utgrävning i Halmstad, 1981, *Halland* 1982, 79-90.

Rydh, H. 1925. Die Verbreitung deutscher Münzen in den Funden aus der Wikingerzeit Schwedens, *Studien zur vorgeschichtlichen Archäologie: Alfred Götze zu seinem 60 Geburtstag*, 225-236. 1925.

S

Salvén, E. 1929. Lagaholms slott, *Kulturhistoriska studier och uppteckningar*, 85-92. Hallands hembygdsförbunds skriftserie I. Halmstad 1929.

– 1935. Gödestads kyrkoruin konserverad, *Vår bygd* 1935, 57-61.

– 1937. Övraby kyrka. *Vår bygd* 1937, 25-37.

Samuelsson, K. E. 1972. Några sägner från Torup, *Tredje Hembygdsboken över Torup-Kinnared-Drängsered* 1972, 203-209.

Sandklef, A. 1938. Smärre meddelanden. Gamla Varbergs (Gamleby) kyrka, *Vår Bygd* 1938, 68-71.

– 1945. Några halländska sagor och sägner, *Vår bygd* 1945, 21-41.

– 1955. När anlades Ny-Varberg? Ett medeltidsdokument i belysning av arkeologi och ortnamnsforskning, *Namn och bygd* 1955, 27-30.

– 1959a. Daterbara fynd i källor och andra vatten, *Saga och Sed, Kungl. Gustav Adolfs akademiers årsbok: annales Academiae Regiae Gustavi Adolphi* 1959, 118-22.

- 1959b. Hallands folkkultur, *Hallands historia del II*, 959-1050. Halmstad 1959.
- 1963. *Varbergs historia*. Varberg 1963.
- Sarvas, P. 1969. De svenska myntskatterna från 1700-talet. *Nordisk Numismatisk Årsskrift* 1969, 116-72.
- Schaller Åhrberg, E. 1993. Varbergs förhistoria, *Varberg. En kommuns historia*, 28-50. Varberg 1993.
- 1994. Varla – en halländsk handelsgård, *Fynd* 1994:2, 47-51.
- Schnittger, B. 1918. Kungl. Myntkabinetets tillväxt under åren 1915-16. *Numismatiska Meddelanden XXI*, 25-32. Stockholm 1918.
- Schough, S. H. 1959. *Krogsered. En liten hallandssocken och dess historia*. Falkenberg 1959.
- Schück, H. 1935, 1943 och 1944. Kgl. Vitterhets-Historie och Antikvitets Akademien: dess förhistoria och historia, del IV, VII och VIII. *Kungliga Vitterhets Akademiens Månadsblad*. Stockholm 1935, 1943 och 1944.
- Schützler, L. 1983. Ett kvarter i 1500-talets Ny Varberg, *Varbergs museums årsbok* 1983, 13.
- Sibbarp kyrkbok* 1687-1761.
- Skoglund, P. 1995. Borgen Falkenberg – ett bidrag till dess Historia, *Varbergs museums årsbok* 1995, 5-13.
- Skovmand, R. 1942. *De danske skattefund fra vikingetiden og den ældste middelalder intil omkring 1150*. Särtryck av Aarbøger for nordisk oldkyndighed og historie 1942.
- Slättåkra Husförhörlängd 1842-54. Landsarkivet i Lund.
- Spannarp Husförhörlängd 1875-84. Landsarkivet i Lund.
- Stafsinge Husförhörlängd 1877-84. Landsarkivet i Lund.
- Stenberg, P. 1973. Tunnvälvda stenkällare i Varberg, *Varbergs museums årsbok* 1973, 163-78.
- Sturesson, S. 2001. *Flintarp-skatten*. Skrivuppgift 5 poäng vid institutionen för data och affärsvetenskap, Högskolan i Borås 2001.
- Svarträ Husförhörlängd 1888-95. Landsarkivet i Lund.
- Svedberg, V. 1989. *Kungsbacka innerstad – under mark* del 2. RAÄ och UV Väst 1982.
- 1996. *Medeltida bebyggelse vid Kungsbackaån. Arkeologisk undersökning i kvarteret Fisken 1 – del av fornlämning 10 i Kungsbacka stad, Halland*. UV Väst rapport 1996:18.
- Svensson, H. 1932a. Ett par offerkällor. Uppteckningar om Göthriks källa och Asmunds källa i Sibbarp, *Halländsk hembygd. Några uppteckningar från Varbergstrakten. Hallands hembygdsförbunds skriftserie II* 1932, 48-50.
- 1932b. Gödestads gamla kyrka. Några anteckningar rörande dess senaste historia och raseringen, *Några uppteckningar från Varbergstrakten*, 29-37. Hallands hembygdsförbunds skriftserie II.
- Svorōnos, I. N. 1905. *Neoellenikai paradoseis peri Archaion nomismaton. (i) Journal international d'archéologie numismatique*, 8. Athen 1905.
- Södra Skogsbygdens studiecirkel. *Skogsbygd berättar*. 1997.
- Söndrum Husförhörlängd 1854. Landsarkivet i Lund.
- T
- Tegnestam, Å. 1972. Stadsgrävning i kvarteret Kirsten Munk 1972, *Föreningen Gamla Halmstads Årsbok* 1972, 8-17.
- Tengnäs, S. 1963. Ett sensationellt fynd av mynt, *Föreningen Gamla Halmstads Årsbok* 1963, 227-29.
- Thordeman, B. 1932. Myntfynden i Korsbetningens massgravar, *Fornvännen* 1932, 32-39 och 65-87.

– 1935. *Några svensk-norska numismatiska problem i belysning av ett västsvenskt skattefynd*. Kungl. Vitterhets-, Historie- och Antikvitetshandlingar. 39:3. 1935.

Tingström, B. 1972. *Svensk numismatisk uppslagsbok. Mynt i ord och bild 1521-1972*. 3:e upplagan. Stockholm 1972.

– 1987. Plåtmyntfyndet i Halmstads hamn 1963, *Föreningen Gamla Halmstads Årsbok* 1987, 35-49.

– 1984. *Sveriges plåtmynt 1644-1776. En undersökning av plåtmyntens roll som betalningsmedel*. Avhandling vid Historiska institutionen, Uppsala universitet 1984.

– 1985. Myntfyndet på Nymanska tomten 1851, *Föreningen Gamla Halmstads Årsbok* 1985, 32-45.

Tjärby Husförhörslängd 1841. Landsarkivet i Lund.

Tornberg, C. J. *Numi cufici. Regii numophylacii Holmiensis, quos omnes in terra Sueciae repertos*. Uppsala 1848.

Tornehed, S. 1961. Tre kyrkor på Kungsbacka torg, *Vår bygd* 1961, 15-26.

Träslöv Husförhörslängd 1849-52, 1862-77, 1878-94. Landsarkivet i Lund.

Trönninge Husförhörslängd 1847-48. Landsarkivet i Lund.

U

Ullared Husförhörslängd 1861-94. Landsarkivet i Lund.

Ullberg-Loh, K. 1992. Fynden, 69-91. *Ny Varberg – staden som blev kungsgård*. Varberg 1992.

V

Valinge Husförhörslängd 1852-62, 1880-96. Landsarkivet i Lund.

Varbergs straffängelse kyrkobok 1848-55.

Veddige Husförhörslängd 1885-95 band 2. Landsarkivet i Lund.

Veinge Husförhörslängd 1837-41, 1854-62. Landsarkivet i Lund.

Veinge kyrkobok födda, vigda, döda 1748-1829.

Vår bygd 1920. Hallands hembygdsförbunds årsskrift. Halmstad 1920.

W

Wangö, J. 1967. Sägner i Knäred, *Halland* 1967, 73-74.

– 1971. Vidskepelse förr och nu, *Halland* 1971, 113-127.

Wedberg, J. O. Numismatisk klippsamling ca 1860-1911 i ATA.

Weiler, E. 1992. Staden och kommunikationerna, 119-126. *Ny Varberg – staden som blev kungsgård*. Varberg 1992.

Westergaard, B. 1991. Skattefynd i Ysby, *Halland* 1991, 91-93.

– 1992. Nytt fynd av romerska denarer i Halland, *Svensk Numismatisk Tidskrift* 1992:4/5, 110-13.

Westermark, U. 1965. Myntsamlernytt, *Nordisk Numismatisk Unions Medlemsblad* 1965, 5-7.

– 1980. Gåvor till Kungl Myntkabinettet från de numismatiska stiftelserna, *Myntkontakt* 1980:6, 144-46.

Wiberg, C. F. 1868. *De klassiska folkens förbindelse med Norden och inflytande på dess civilisation. Ett bidrag till Östersjöländernas kulturhistoria*. Stockholm 1868.

Widéén, H. 1935. En Västsvensk silverskatt från vikingatiden, *Göteborgs och Bohusläns Fornminnes Förenings Tidskrift*, 124-34.

– 1936. Fageredsfyndet – en förskingrad vikingatidsskatt, *Vår bygd* 1936, 39-43.

Wiking-Faria, P. 2000. Vikingatida skatter, *Varbergs Museums årsbok*, 2000, 102-103.

Wiséhn, I. 1989. Några plåtmyntfynd från slutet av 1800-talet, *Svensk Numismatisk Tidskrift* 1989:7, 167.

Å

Årstad Husförhörlängd 1853-63. Landsarkivet i Lund.

Ä

Älvsåker Husförhörlängd 1873-83. Landsarkivet i Lund.

Ö

Öberg, H. 1942. Guldbrakteaterna från Nordens folkvandringstid. Stockholm 1942.

– 1944. Ett brakteatfynd från Halland, *Fornvännen* 1944, 240-43.

Sveriges regenter och myntutgivare

- Olov Skötkonung ca 995-1022
Anund Jakob ca 1022-50
Emund den gamle ca 1050-60
Stenkil ca 1060-66
Hallsten ca 1066-70
Håkan Röde ca 1070-1079
Inge d.ä. ca 1079-1105
Blot-Sven 1083-85?
Filip ca 1105-18
Inge d.y. ca 1105/1118-1125
Rangvald Knaphövde 1120-talets mitt
Magnus Nilsson ca 1125-30
Sverker d.ä. ca 1130-56
Erik den helige ca 1156-60
Magnus Henriksson ca 1160-61
Karl Sverkersson ca 1158/61-67
Knut Eriksson 1167-96
Ärkebiskop Johannes 1185-87 (Uppsala)
Ärkebiskop Petrus 1188-97 (Uppsala)
Sverker d. y. Karlsson ca 1196-1208
Ärkebiskop Erik Lambatunga 1198-1206 (Uppsala)
Erik Knutsson ca 1208-16
Ärkebiskop Valerius 1207-19 (Uppsala)
Johan Sverkersson 1216-22
Erik Eriksson läspe och halte ca 1222-29, 1234-50
Ulfr Fasi jarl ca 1230-48
Knut Holmgersson Långe 1229-34
Birger Magnusson jarl 1248-66
Valdemar Birgersson 1250-75
Hertig Erik Birgersson ca 1250-75
Magnus Birgersson Ladulås 1275-90
Birger Magnusson 1290-1318
Hertig Erik Magnusson 1303-18 (Södermanland)
Hertig Valdemar Magnusson 1302-18 (Finland)
Magnus Eriksson (ME) 1319-63
Erik Magnusson 1357-59
Håkan Magnusson 1362-64
Albekt av Mecklenburg (A av M) 1364-89
Margareta 1389-1396/1412
Erik av Pommern (E av P)
Kristoffer av Bayern (K av B)
- Karl Knutsson Bonde (K Kn) 1448-57, 1464-65, 1467-70
Kristian I (Kr I) 1457-64
Kettel Karlsson (Vasa), Jöns Bengtsson (Oxenstierna),
Erik Axelsson (Tott), riksföreståndare: Interregnum 1645-67
Sten Sture d.ä. (SSÄ), riksföreståndare 1470-97, 1501-03
Nils Bosson Sture 1466-94 (Dalarna, hövitsman)
Hans (Johan II) 1497-1501
Svante Nilsson (SNS), riksföreståndare 1504-11/12
Erik Trolle, riksföreståndare 1512
Sten Sture d. y. (SSY), riksföreståndare 1512-20
Kristian II (Kr II) 1520-21
Gustav Eriksson Vasa /G I/, riksföreståndare 1521-23
Gustav I Vasa (G I) 1523-60
Erik XIV (E XIV) 1560-68
Hertigarna Johan /III/ och Karl /XI/ 1568
Johan III (J III) 1568-92
Sigismund 1592-99
Hertig Karl /IX/ av Södermanland 1560-1604
Karl /IX/ (K IX), riksföreståndare 1599-1604
Karl IX (K IX) 1604-11
Hertig Johan av Östergötland 1606-18
Gustav II Adolf (G II A) 1611-32
Kristina 1632-1654
Karl X Gustav (K X G) 1654-60
Karl XI (K XI) 1660-97
Karl XII (K XII) 1697-1718
Ulrika Eleonora (UE) 1719-20
Fredrik I (F I) 1720-51
Adolf Fredrik (AF) 1751-71
Gustav III (G III) 1771-92
Gustav IV Adolf (G IV A) 1792-1809
Karl XIII (K XIII) 1809-18
Karl XIV Johan (K XIV J) 1818-1844
Oskar I (O I) 1844-1859
Karl XV (K XV) 1859-72
Oskar II (O II) 1872-1907
Gustav V (G V) 1907-50
Gustav VI Adolf (G VI A) 1950-1973
Carl XVI Gustaf (C XVI G) 1973-

Danmarks regenter och myntutgivare

- Sven Tveskäg ca 986-1014
Harald 1014-18
Knut den Store 1018-35
Hardeknut 1035-42
Magnus den Gode 1042-47
Svend Estridsen ca 1047-1074
Harald Hen 1074-80
Knut den Helige 1080-86
Olof Hunger 1086-95
Erik Ejegod 1095-1103
Niils 1104-34
Erik Emune 1134-37
Erik Lam 1137-46
Sven Grathe, Knut V och Valdemar I 1146-57
Valdemar I den Store 1157-82
Knut VI 1182-1202
Valdemar II Sejr 1202-41
Erik Plovpenning 1241-1250
Abel 1250-1252
Kristoffer I 1252-1259
Erik Klipping 1259-86
Erik Menved 1286-1319
Kristoffer II 1319-26, 1330-32
Valdemar III 1326-30
Holsteinska pantherrar 1332-40
Magnus Eriksson 1332-60 (Skåne)
Valdemar IV Atterdag 1340-75
Hertig Valdemar 1330-64 (Slesvig)
Hertig Henrik 1364-75 (Slesvig)
Greve Klaus och Henrik 1375-86 (Slesvig)
Olof Håkansson 1376-87
- Hertig Gerhard 1386-1404 (Slesvig)
Margareta 1387-96, 1396-1412
Erik av Pommern 1396-1439, 1439-49 (Gotland)
Kristoffer av Bayern 1440-48
Riksrådet (Interregnum) 1448
Kristian I 1448-81
Hans 1481-1513
Kristian II 1513-23, 1531-32
Hertig Fredrik /I/ av Gottorp 1490-1533
Fredrik I 1523-33
Sören Norby 1524-25 (Gotland), 1525 (Ronneby),
1525 (Landskrona)
Riksrådet 1533-34
Greve Kristoffer av Oldenburg 1534-36 (för Kristian II)
Kristian III 1534-59
Fredrik II 1559-88
Kristian IV 1588-1648
Fredrik III 1648-70
Kristian V 1670-99
Fredrik IV 1699-1730
Kristian VI 1730-46
Fredrik V 1746-66
Kristian VII 1766-1808
Fredrik VI 1808-39
Kristian VIII 1839-48
Fredrik VII 1848-63
Kristian IX 1863-1906
Fredrik VIII 1906-12
Kristian X 1912-47
Fredrik IX 1947-72
Margareta II 1972-

Begrepp och förkortningar

AH	Se cH.
AiS	<i>Arkeologi i Sverige</i> . Stockholm 1991.
Ale	Historisk tidskrift för Skåne, Halland och Blekinge. 1961-.
Amulett	Ett föremål som tros ha speciell kraft att skydda eller bringa lycka.
ATA	Antikvarisk-Topografiska arkivet vid RAÄ.
Banko	Riksdaler och skilling banko. Valören i sedlar och skiljemynt från Rikets Ständers Bank. Kan också skrivas banco och b:o.
Becker	Becker, C.J., The coinages of Harthacnut and Magnus the Good at Lund c. 1040-c. 1046, <i>Studies in Northern Coinages of the Eleventh Century</i> . Ed. C. J. Becker. <i>Det Konglige Danske Videnskabernes Selskabs Skrifter, Historisk-filosofiske Skrifter</i> 9:4, 1981, 29-88. Köpenhamn 1981.
BFH	Hildebrand, B. E. 1881. <i>Anglosachsiska mynt i Svenska Kongl. Myntkabinettet, funna i Sveriges jord</i> . Stockholm 1881.
Besittningsmynt	Mynt från Sveriges besittningar i framför allt Östersjöområdet, från Erik XIV-Oskar II.
BMC	British Museum Catalogue.
Bo/bco	Banko.
Borgarkrigsmynt	Låghaltiga silvermynt som präglades i Danmark (inkl. Skåne, Blekinge, Halland och Sönderjylland) mellan 1241-1377 samt i Skåne under Sverige mellan 1332-1360.
BM	Malmer, B. 1980. <i>Den senmedeltida penningen i Sverige</i> . Stockholm 1980.
Brakteat	Tunt, medeltida silvermynt präglat på en sida. Underlaget vid tillverkningen var bly eller länder. En slät ring, strål- eller punktring utgör myntets kant. Svenska brakteater präglades som 1 penning men även som ½ penning. Benämningen kom till under slutet av 1600-talet och syftar på myntets "lövtunna" utseende.
Buck-Meyer	Buck, H. & Meyer, O. 1935. <i>Die Münzen der Stadt Hannover</i> . Hannover 1935.

Chautard	Chautard, J. 1871. <i>Imitations des monnais au type Esterlin, frappées en Europe pendant le XIIIe et le XIVe siècle</i> . 1817.
Chijs	Chijs, P.O. van der 1858. <i>De Munten der voormlige Graafschappen Holland en Zeeland</i> . Haarlem 1858.CNS <i>Corpus nummorum saeculorum IX-XI qui in Suecia reperti sunt</i> . Ed. Brita Malmer. Kungl. Vitterhets Historie och Antikvitets Akademien. Stockholm 1975-.
CNS	<i>Corpus nummorum saeculorum IX-XI qui in Suecia reperti sunt</i> . Ed. Brita Malmer. Kungl. Vitterhets Historie och Antikvitets Akademien. Stockholm 1975-.
Crocard / Pollard	Benämning för kontinentala imitationer av engelska sterlingar (pennies).
Crown	Se taler.
Daler	Se taler.
Dbg	Dannenberg, H. 1876-1905. <i>Die deutschen Münzen der sächsischen und fränkischen Kaiserzeit 1-4</i> . Berlin 1876-1905. Dannenberg, H. 1893. <i>Münzgeschichte Pommerns im Mittelalter</i> . Berlin 1893.
Denier	Den franska benämningen på denar.
Denar	Romerskt silvermynt som började präglas 212/211 f Kr och som togs ur bruk 238 e. Kr. Ett nytt denarmynt utvecklades senare i det karolingiska riket under 700-talet.
Depåfynd	Fynd av ett eller flera mynt som avsiktligt undangömts (= skattfynd). Som depåfynd behandlas även en samling mynt, som av annan anledning lagts undan tillsammans eller uppenbarligen förlorats vid ett och samma tillfälle.
Dnr	Diarienummer.
Dukat	Guldmynt med hög guldhalt som började präglas i Venedig 1284 och därefter har präglats i de flesta länder i Europa.
e H	Islamisk tideräkning. Enligt traditionen bestämde kalifen Umar ibn al-Khattab att året för Muhammeds emigration från Mekka 622 e Kr till Medina (hijra) skulle vara utgångspunkt för tideräkningen.
Efterprägling	Efterbildning eller nyprägling av tidigare utgivna mynt.
Ekre	Ekre, R. 1989. Myntherre efterlyses, <i>Populär Arkeologi</i> 1989:2, 4-8.
Ensamfunnet	Fynd av ett mynt som med största sannolikhet oavsiktligt hamnat i jorden utan direkt anknytning till annat fynd (= lösfynd).
Fbg	Flensburg, P. 1977. <i>Møntårbogen 1977</i> . Gentofte 1977.
FGHÅ	<i>Föreningen Gamla Halmstads årsbok</i> . 1924-.
FHm	Falkenbergs Hembygds museum.
Frånsida	Se åtsida.
Fyrk	Benämning på ½ örtug ca 1507-23, ¼ öre ca 1523-1660.
Fv	Fornvännen, arkeologisk tidskrift. 1906-.
Galster	Galster, G. 1972. <i>Unionstidens udmøntninger. Danmark og Norge 1397-1540</i> . Sverige 1363-1521. Köpenhamn 1972.
Gaedechens	Gaedechens, O. C. 1850. <i>Hamburgische Münzen und Medaillen</i> . I. Hamburg 1850.

GAM	Göteborgs Arkeologiska Museum.
Gote	Gotländsk örtug präglad i Visby ca 1340-1450. Ej samtida benämning.
Gravfynd	Fynd av ett eller flera mynt som avsiktligt placerats som gravgåva i eller i direkt anslutning till grav.
Gros	Danskt medeltida mynt av låghaltigt silver. År 1439 drogs myntet in.
Groschen	Tyskt mynt ursprungligen från 1200-talet.
Guldbrakteater	Se under kuriosa i kapitlet Sägner, tradition och kuriosa.
Guldgubbar	Se under kuriosa i kapitlet Sägner, tradition och kuriosa.
Gum	Gumowski, M. 1960. <i>Handbuch der polnischen Numismatik</i> . Graz 1960.
Guldiner	Sydtyskt och schweiziskt silvermynt vilket motsvarade guldgyllen.
Gyllen	Mynt av guld eller silver. Guldgyllen är en utveckling av florinen (1252) och dess tyska efterpräglingar. Rhensk gyllen började präglas 1386 och blev normgivande för övriga tyska guldmynt. Silvergyllen började präglas under 1400-talet och var ett stormynt i silver med samma värde som en guldgyllen.
Ha	Halland. Ex: SML 10:Ha.
Halland	<i>Halland. Årsbok för kulturhistoria och hembygdsvård i Hallands län</i> . Utges av Stiftelsen Hallands läns museer, Halmstad och Varberg. 1961-.
Hawkins	Hawkins, E. 1885. <i>Medallic illustrations of the history of Great Britain and Ireland to the death of George II</i> , vol I. London 1885.
Hbg	Hauberg, P. 1885. <i>Danmarks Myntvæsen og mynter i tidsrummet 1241-1377</i> . Köpenhamn 1885. Hauberg, P. 1886. <i>Danmarks Myntvæsen i tidsrummet 1377-1481</i> . Köpenhamn 1886. Hauberg, P. 1900. <i>Myntforhold og Udmyntninger i Danmark indtil 1146</i> . Köpenhamn 1900. Hauberg, P. 1906. <i>Danmarks Myntvæsen i tidsrummet 1146-1241</i> . Köpenhamn 1906.
Hede	Hede, H. 1978. <i>Danmark og Norges mønter</i> . Köpenhamn 1978.
Hénin	Hénin, M. 1826. <i>Histoire numismatique de la révolution française</i> . Paris 1826.
Hd	Hildebrand, B. H. 1874. <i>Sveriges och svenska konungahusets minnespenningar, praktmynt och belöningsmedaljer del 1</i> . Stockholm 1874.
Hf	Husförhörslängd. Landsarkivet i Lund.
HM	Länsmuseet Halmstad.
Hopat fynd	Fynd av två eller flera mynt från i huvudsak arkeologiska undersökningar av ett större begränsat område, t. ex. boplatser, kyrkor, kloster, borgar, stadskvarter, där den kronologiska och rumsliga spridningen klart anger att mynten hamnat i jorden vid skilda tillfällen.
Hvid	Litet danskt silvermynt som präglades första gången omkring 1360. Då hviden var ny gällde den för en 4 penning, jfr det tyska myntet vierling. Mynttypen präglades fram till slutet av 1600-talet och blev med tiden allt mer utblandad med koppar för att till sist bli ett kopparmynt.

Hz	Hatz, V. 1961. "Zur Frage der Otto-Adelheid-Pfenninge", s. 105-144. <i>Commentationes de nummis saeculorum IX-XI in Suecia repertis</i> , del I, Stockholm 1961.
Häv	Hävernich, W. 1935. <i>Die Münzen von Köln</i> . Köln 1935.
Inv	Inventarium, inventarietkatalog, förteckning. Inkluderar även bilagor och åtkomsthandlingar.
Jesse	Jesse, W. 1928. <i>Der Wendische Münzverein</i> . Lübeck 1928.
Jetong	Myntliknande föremål som präglats som belöningspenning, spelpenning eller räknepening. Kan också bäras.
Järnåldern	Tiden före vikingatidens början = före ca 800 e.Kr.
Klipping	Mynt präglat på fyrkantig platt.
km	Kopparmynt (räknebegrepp, valör).
KMK	Kungliga Myntkabinetten – Sveriges Ekonomiska Museum. Stockholm.
KMK top ark	Myntbeskrivningar, fynduppgifter, fyndärenden mm i KMK:s topografiskt ordnade fyndarkiv.
KMMS	Den kgl. Mønt- og Medaillesamling, Köpenhamn.
Kontramarkering	Officiell motstämpling på redan präglat mynt för att ange t.ex. värdeförhöjning.
KrH	Mynt med ett krönt huvud. Svensk penning (brakteat) präglad i Stockholm ca 1300-1520. Delas enligt Malmer in i en äldre och en yngre grupp, Å (1300-tal) respektive Y (ca 1410-1520). Se BM.
Kufiska	Äldre benämning på islamiska mynt (Kalifatet).
KVHAA	Kungl. Vitterhets-, Historie- och Antikvitets Akademien, Stockholm.
LL	Lagerqvist, L. O. 1970. <i>Svenska mynt under vikingatid och medeltid samt gotländska mynt</i> . Stockholm 1970.
Lowic	Lowic, N.M. 1975. An early tenth century hoard from Isfahan, <i>The Numismatic Chronicle</i> XV, 110-154, 1975.
M	Mayhew, N. J., <i>Sterling Imitations of Edwardian Type</i> (Royal Numismatic Society Special Publication no 13, 1983).
Madai	von Madai, D. S. 1788. <i>Verzeichniss der auserlesenen und höchstansehnlichen Thalersammlung des... D. S. von Madai... 1788 verkauft werden soll</i> . Hamburg 1788.
Malmer 1966	Malmer, B. 1966. Nordiska Mynt före år 1000. <i>Acta Archaeologica Lundensia. Papers of the Lunds universitets historiska museum Series 8:0</i> . Nr 4.
Malmer 1980	Malmer, B. 1980. <i>Den senmedeltida penningen i Sverige</i> . Stockholm 1980.
Malmer 1997	Malmer, B. 1997. The Anglo-Scandinavian Coinage c. 995-1020. <i>Commentationes de nummis saeculorum IX-XI. In Suecia repertis. Nova series 9</i> . Stockholm 1997.
MB	Mansfeld-Büllner, H.V. 1887. <i>Afbildninger af samtlige hidtil kjente Danske Mønter fra tidsrummet 1241-1377</i> . Köpenhamn 1887.
Medeltid	Från 1000-talets slut – ca 1520.
Myntpollett	Se pollett.
Myntort	Plats där mynt präglats.

Mynttecken	Se nödmynt.
NE	<i>Nationalencyklopedin</i> . Höganäs 1989-.
NF	<i>Nordisk familjebok: konversationslexikon och realencyklopedi</i> . Stockholm 1904-1926.
NM	Nordiska Museet. Stockholm.
NUM	<i>Nordisk Numismatisk Unions Medlemsblad</i> . 1936-.
NNÅ	<i>Nordisk Numismatisk Årsskrift</i> . 1936-.
Numismatik	Vetenskapen om mynt, medaljer, sedlar och polletter.
Nyare tid	Från ca 1520 och framåt.
Nödmynt	Mynt med metallvärde långt under det angivna. Utgavs i Sverige åren 1715-19 i koppar i valören 1 daler sm och kallades officiellt "mynttecken".
Oertzen	Oertzen, O. 1900. <i>Die Mecklenburgischen Münzen des Grossherzoglichen Münzkabinetts</i> I. Schwerin 1900.
Penny	Engelskt silvermynt präglat sedan 700-talet. Från slutet av 1000-talet även kallad sterling.
Plants	Ett annat ord för platt, se detta.
Platt	Benämning på det opräglade myntämnet. Kallas även plants.
Plåt	Benämning på plåtmynt om 2 daler sm och senare på sedel om 6 daler km.
Plåtmynt	Stort, fyrkantigt kopparmynt präglat på en sida, med fyra hörnstämplor och en mittstämpel. Utgavs i valörerna ½ till 10 daler sm åren 1644-1776 i vikter mellan ca 0,3 - 19,7 kg.
Pollard	se crocard/pollard.
Pollett	Brukades inom t.ex. företag som bevis på rätt till varor och tjänster. Stora Kopparbergs Bergslag lät åren 1719-23, 1762-65, 1790-91 prägla polletter, som även kom att användas som skiljemynt utanför Bergslagets handelsområde. Riksgäldskontoret gav åren 1799-1802 ut polletter ibland kallade myntpolletter i valörerna ½ och ¼ skilling för att råda bot på skiljemyntbristen. De gällde som mynt i hela riket.
von Posern-Klett	von Posern-Klett, C. F. 1846. <i>Münzstätten und Münzen der Städte und geistlichen Stifter Sachsens im Mittelalter</i> . Leipzig 1846.
Pärtring	Se brakteat.
RAÄ	Riksantikvarieämbetet, Stockholm. När beteckningen RAÄ åtföljt av ett nummer används vid angivande av en fyndplats motsvarar det Riksantikvarieämbetets fornlämningsregisters nummerbeteckning.
RAÄ/UV	Riksantikvarieämbetet/Undersökningsverksamheten. UV Väst – Undersökningsverksamheten i Västra Götalands-, Hallands- samt i Värmlands län.
rdr	Riksdaler.
Rgs	Riksgälds.
RIC	<i>Roman Imperial Coinage</i> . Del I-IV:II. London 1923, 1926, 1930, 1936 och 1938.
Riksgälds	Riksdaler och skilling riksgälds. Valörer i sedlar och polletter utgivna av Riksgäldskontoret, grundat 1789.

Riksmünt	Riksdaler och öre riksmünt. Myntenheter 1855-73.
rmt	Riksmünt.
Rosenobel	Namn på det engelska nobelmyntet efter 1465, under Edward IV, då en ros (huset Yorks symbol) tillkom i motivet på myntets frånsida.
Rouyer	Rouyer 1899. <i>Catalogue de la Collection Rouyer</i> del 1. Paris 1899.
rst	Runstycke.
Rundmynt	Runda mynt till skillnad från klippingar och plåtmynt.
Runstycke	= Rundstycke. Benämning på rundmyntet 1 öre i silver från år 1522. Från 1700-talet användes namnet på 1 öre km och senare på 1/12 skilling (koppar).
Räknepenning	Ett metallstycke av i regel koppar eller mässing utan valör, använt vid räkning på räknebräde. Värdet växlade efter placeringen på brädet. Genom flyttning enligt vissa regler kunde räkneoperationer utföras. Räknepenningar förekom i silver på kontinenten redan på 1200-talet. De tillverkades framförallt i Nürnberg under 1600-1800-talen. Med tiden började de användas som spelpenningar. Räknepenningar förekommer ofta i fynd från nyare tid och kan ha använts som småmynt.
Sachssendahl	Sachssendahl, J. 1887. <i>Siegel und Münzen der weltlichen und geistlich Gebietiger über Liv- Est und Curland bis zum Jahre 1561</i> . Reval 1887.
Saurma-Jeltsch	Saurma-Jeltsch 1892. <i>Die Saurmasche Münzsammlung</i> . Berlin 1892.
Schive	Schive, C. I. 1865. <i>Norges Mynter i Middelalderen</i> . Kristiania 1865.
Schmidt	Schmidt, M. 1884. <i>Die Münzen und Medaillen der Herzöge von Sachsen und Lauenburg</i> . Ratzenburg 1884.
Schou	Schou, H. H. 1926. <i>Beskrivelse af danske og norske Mønter</i> . Köpenhamn 1926.
SCS	Gemensam beteckning för "anonyma" mynt präglade under Sturetiden (ca 1470-1520). I stället för myntherrens namn står på åtsidan namnet på skyddshelgonet Erik den helige, SCS ERICVS REX.
Sechsling	Nordtyskt silvermynt som började präglas i Lübeck 1388 med värdet 6 Pfennig. Under århundradena minskades silverinnehållet i myntet för att till sist bli ett rent kopparmynt.
SHM	Statens Historiska Museum. Stockholm.
SHMd	Statens Historiska Museum, dokumentationsenheten. Stockholm.
SHMj	Statens Historiska Museum, järnålder.
SHMM	Statens Historiska Museer (SHM och KMK). Stockholm.
SHM/KMK inv	SHM och KMK förde fram till 1975 gemensam inventarietkatalog med bilagor. Från 1975 förs skilda inventarietkataloger med olika nummerserier.
sk	Skilling.
Skilling	Myntenhet i Sverige från 1777 fram till 1855 då decimalsystemet med 100 öre på 1 krona infördes. Myntenhet i Danmark och Norge; ursprungligen endast räknemynt motsvarande 12 penningar. Som mynt slogs skilling från 1440-talet i Danmark och från 1510-talet i Norge. Från 1550-talet var skilling endast småmynt, som även präglades på Gotland. Från 1624 gick det 96 skilling på 1 daler. Vid övergången till guldmyntfot 1873 inlöstes utelöpande skilling med 2 öre.

Skådepenning	Äldre beteckning för medalj.
Slant	Benämning på 1 öre sm i koppar under 1600-1700-talen. Senare beteckning för småmynt eller pengar i allmänhet.
sm	Silvermynt (räknebegrepp, valör).
sn	Socken.
SML	<i>Sveriges Mynthistoria – Landskapsinventeringen</i> . Stockholm 1982-.
SNT	<i>Svensk Numismatisk Tidskrift</i> . Stockholm 1986-.
sp	Specie.
Specie	Specie (en böjningsform av species), speciedaler, riksdaler specie, benämning som angav att det rörde sig om myntet riksdaler och t.ex. inte en sedel.
Spelpenning	Präglad jetong använd för att markera vinsten vid kortspel (jämför nutida spelmarker). Präglades dels för enskilda personer – ofta medaljliknande – dels för allmänheten.
Stamp	Präglingsverktyg för framställning av mynt och medalj.
Sterling	Se penny.
Strålring	Se brakteat.
Styver	Benämning under 1700-talets början på 1 öre sm i silver och så småningom på en ¼ skilling.
Suhle	Suhle, A. <i>Deutsche münz- und geldgeschichte von den anfängen bis zum 15. Jahrhundert</i> . Berlin 1955.
Sydhalländsk bygd	<i>Sydhalländsk bygd</i> . Utgiven av Södra Hallands hembygds- och fornminnesförening 1919-.
Sösling	Danskt mynt som präglades första gången under Erik av Pommern i och med ett traktat med Hansastäderna 1424. Söslingen motsvarade den tyska sechslingen. Mynttypen präglades därpå igen från 1512-1651.
Taler	En förkortning av joachimstaler och namn på stora silvermynt som grevarna av Schlick i Joachimsthal myntade från omkring 1519. Talern vägde ca 30 gram och dominerade handeln från 1500-talet till mitten av 1800-talet. Många länder lät prägla talermynt och namnen på de mynten efterliknade ofta taler, t. ex. daler som Gustav I Vasa började prägla 1534. Andra länder t. ex. England gav myntet namnet crown.
Tbg	Tornberg, C. J. <i>Numi cufici. Regii numophylacii Holmiensis, quos omnes in terra Sueciae repertos</i> . Uppsala 1848.
Ten	Myntämne för prägling i valsverk. Tenen fördes in mellan två valsar, i vilka åt- och fransidesstampar fanns fastsatta. Sedan tenen färdigpräglats klipptes mynten ut. Metoden användes i Sverige för kopparmynt under 1600-talet.
Th	Thordeman, B. 1936. Sveriges medeltidsmynt, <i>Mynt – Nordisk kultur</i> XXIX, 1-92. Stockholm 1936.
Thordeman	Thordeman, B. <i>Några svensk-norska numismatiska problem i belysning av ett västsvenskt skattefynd</i> . Kungl. Vitterhets- Historie- och Antikvitets Akademiens handlingar, del 39:3. Stockholm 1935.

Tpq	Terminus post quem. Tidigast tänkbara präglingsår för den yngsta typen i depåfyndet ger ett slutdatum för depåns sträckning i tid och anger därigenom även tiden för depåns nedläggande.
u å	Utan år.
var	Variant.
von Toll	von Toll, R. & Sachssendahl, J. 1887. <i>Siegel und Münzen der weltlichen und geislichen Gebietiger über Liv-, Est- und Curland bis z. J. 1561</i> . Reval 1887.
Waschinski	Waschinski, E 1934. <i>Bracteaten und Denare des Deutschen Ordens</i> . Frankfurt am Main 1934.
Varbergs Museums årsbok	<i>Varbergs Museum / årsbok</i> . Varberg 1950–.
Vierling	Från början benämningen på ¼ Pfennig i 1100-talets Köln och Soest. Vierling var i det nordtyska området beteckningen för en 4 pfennig eller Witten.
Vikingatid	Ca 800 - slutet av 1000-talet.
Witten/vitten	Egentligen vitt mynt d.v.s. silvermynt. Det präglades för första gången i Lübeck i mitten av 1300-talet; valören var 4 penningar. I Sverige kallades den från ca 1370 införda örtugen för vitten. 1 öre silver övertog namnet ca 1590-1777, därefter var det benämningen på ¼ skilling i koppar. Åren 1855-73 kallades ½ öre för vitten. I svenska besittningar i Tyskland präglades vitten i form av 1/192 riksdaler. I Danmark präglades vitten från 1370-talet till 1686.
VM	Länsmuseet Varberg.
Vår bygd	<i>Vår bygd</i> . Hallands hembygdsförbunds årsskrift 1916-1956. Fortsätter i Halland, <i>Vår bygd</i> , Hallands hembygdsförbunds årsskrift 1957-1960. Fortsätter delvis i <i>Halland</i> 1961–.
Åbo	1. I äldre tid allmän benämning på jordägare som själv bebodde och brukade sin jordegendom. 2. Äldre juridisk term för den som med ärftlig besittningsrätt innehade annans jord.
Åtsida	Den sida av myntet som bär myntherrens främsta symbol i någon form, t.ex. bild, symbol eller namn. Motsatta sidan benämns frånsida.

REFERENS: Lagerqvist 1970; Tingström 1972; Jensen 1974; Lagerqvist & Nathorst-Böös 1981 och 1997; Flensburg 1996; Golabiewski Lannby 2000.